

ARGENTINIE.

Museo nacional de Historia natural „Bernardino Rivadavia“, Buenos Aires (Argentina).

BELGIE.

Natuurwetensch. Genootschap „Dodonea“,
Ledeganckstraat 35, Gent.
Société Royale Zoologique de Belgique,
Avenue des Nations 50, Brussel.
Société Royale de Botanique,
Jardin botanique de l'Etat, Brussel.
Société belge de Géologie, de Paléontologie et
d'Hydrologie, Palais du Cinquantenaire, Brussel.
L'Union des Entomologistes belge,
Directeur Mons. F. Derenne-Meyers,
Avenue Louis Lepoutre 90, Ixelles-Brussel.

BRAZILIE.

Instituto biologico de defesa agricola et animal,
Caixa dupla 2821, Sao Paulo.
Jardin Botanique do Rio de Janeiro.
Museu Nacional do Rio de Janeiro,
Quinta da Boa Vista.

BULGARIJE.

Société Bulgare des Sciences Naturelles, Sofia.

DUITSCHLAND.

Deutsche Akademie der Naturforscher zu Halle,
Friedrichsstr. 50 a, Halle S.
Nat. Hist. Verein. der Preuss. Rheinl. und
Westfalens, Bonn.
Naturw. Verein für Bielefeld und Umgegend,
Stadtbücherei Alter Markt 1, Bielefeld.
Bibliothek des Naturw. Vereins,
Schloss Osnabrück.
Naturwissenschaftlicher Verein,
Städtisches Museum, Bremen.
Naturhistorisches Museum, Lübeck.
Naturw. Gesellschaft zu Chemnitz, Sachsen.
Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft,
Bibliothekausschuss,
im Schlosz. Portal III, Berlin C 2.
Oberhessische Gesellschaft für Natur- und
Heilkunde, Giessen.
Senckenbergische Naturf. Gesellschaft,
Frankfurt am Main.
Verein für Naturwissenschaften an der Techni-
schen Hochschule in Braunschweig.
Zoologisches Museum der Universität Berlin,
Bücherei, Invalidenstr. 43, Berlin N 4.

ENGELAND.

British Museum General Library,
Cromwell Road, London S. W. 7.
The Imperial Institute of Entomology,
41, Queensgate, London S. W. 7.

FINLAND.

Societas pro Fauna et Flora Fennica,
Kaserngatan 24, Helsingfors.

ITALIE.

Laboratorio di Zoologia generale et Agraria
del R. Instituto Superiore Agrario
in Portici-Napoli.

OOSTENRIJK.

Naturhistorisches Museum, Burgring, Wien.
Zoologisch-Botanische Gesellschaft,
Mechelgasse 2, Wien.

SOVJET-REPUBLIEK.

Institut des Recherches biologiques et de la Sta-
tion biologique de l'Université de Perm,
U. R. S. S. Russie, Perm, Zaimka.

TRANSVAAL.

Die Nasionale Museum, Bloemfontein Z.-Afr.

TSJECHO-SLOWAKYE.

Deutsche Naturw. medicinischer Verein für
Böhmen „Lotos“, Taborska 48, Prag II.

V. S. AMERIKA.

Academy of Natural Science,
Philadelphia P. A., U. S. A.
Library.
The American Museum of Natural History
77 th Street and Central Park West,
New York N. Y.
Library New York State College of Agriculture
Ithaca, New York U. S. A.
Smithsonian Institution (Library),
Washington U. S. A.

NIEUW LID.

W. Schurgers, Hoofdonderwijzer, Lemiers.

VERSLAG

DER MAANDELIJSKE VERGADERING
OP WOENSDAG 4 JANUARI 1933,
IN 'T MUSEUM.

Aanwezig : Mejuffr. B. van Itallie en de heeren :
Jos. Cremers, G. Barendrecht, J. Schulte, L. Gros-
sier, P. Marres, Br. Bernardus, J. Beckers, C.
Teeuwen, P. H. Bouchoms, K. Stevens, H. Jongen,
L. Grégoire, D. J. v. Schaik, N. Boerma, A. v.
Thiel, J. C. Rijk, E. Kruytzer, F. Kurris, J. Maes-
sen, F. Sonnevillie en F. v. Rummelen.

De Voorzitter spreekt zijn beste wenschen uit
voor 't nieuwe jaar en geeft den heer Rijk 't woord.
Deze vertoont een exemplaar van de vlindersoort
Acronicta megacephala F., waarbij zich aan den
wortel van den linkerspriet een lichtbruin „kogeltje“
bevindt, 1½ mm doorsnede, dat den spriet omhult.
Vermoedelijk een zwam. Verder laat hij een pop

zien van het groote koolwitje *Pieris brassicae* L., waaruit 't tonnetje van een vlieg halverwege uit de ligplaats voor de sprietten te voorschijn komt, terwijl binnen in de pop nog een tonnetje zichtbaar is. Uit 't eerste kwam een gevleugelde, uit 't tweede een ongeveugelde vlieg.

Naar aanleiding hiervan vestigt de heer **Barendrecht** de aandacht op een mededeeling van Dr. H. J. de Fluiter, in *Entomologische Berichten*, November 1932, over „het uitkomen van de imago van *Diplostichus fenthredium* B. B. uit den cocoon van *Diprion pini* L.

De Voorzitter zond ettelijke weken geleden een aantal hymenoptera, in 't afgeloopen seizoen door hem en de heeren Rijk, Maessen en Gielkens gevangen in Z. Limb., ter determinatie op aan den heer Koornneef. Na een heel vluchtig nazien dezer zending kwam de heer Koornneef al tot de ontdekking, dat er zich verschillende voor de Nederl. fauna nieuwe vondsten tusschen bevonden, o.a. 'n hommelmel, een bij, twee bladwespen, twee sluipwespen. De heer Koornneef zal wel de dieren nader omschrijven, derhalve zullen wij op zijn publicatie hier niet vooruitloopen. Intusschen is het een bewijs, dat ons Limburg schier onuitputtelijk is aan nieuwigheden op entomologisch gebied. Een ander bewijs.

Aan den heer Fischer, den Haag, die zich speciaal bezighoudt met de studie van Trichoptera (kokerjuffers of schietmotten) overhandigde de Voorzitter onlangs een zestal dezer insecten, afkomstig uit Z. Limb. Hiertusschen vond de heer Fischer een exemplaar, 't welk tot nu toe nog maar drie of vier maal in geheel Europa werd aangetroffen. De heer Fischer heeft toegezegd voor ons Museum een collectie Trichoptera samen te stellen. De Voorzitter wekt daarom de leden op in de toekomst eens goed op deze dieren te willen letten, er is zeker nog heel wat merkwaardigs in ons gewest te vinden.

De heer **Jongen** deelt 't volgende mede.

Spr. demonstreert een tweetal takjes, waarvan een van *Acer campestre*, en wel van de variëteit *tuberosa*, 't andere, ter vergelijking er bijgevoegd, van den Olm. Beide houtsoorten vertoonen namelijk een vrij sterke kurkvorming op de schors. Ze zijn dan ook voor het vervaardigen van zaken in „natuurhout“, b.v. van kerstkribben, door de landmensen zeer geschikt. *Tuberosa* is echter taaier en laat zich beter bewerken; wellicht is zij ook mooier.

Acer campestre (Veldeschdoorn) is een van de drie Eschdoorn-soorten (Ahorn), die men in Zuid-Limburg ook wel „Lepelhout“ noemt. Het is niet onmogelijk, dat men er vroeger (pot-)lepels van sneed. In het land van Vaals spreekt men nog van „Pottlöffelholz“, waarmede dan *tuberosa* wordt bedoeld. De andere Lepelhoutsoorten zijn *Acer pseudoplatanus* en *A. plantanoides*. *A. campestre* werd voorheen aangeplant als heg en als hakhout; thans niet meer, althans in Limburg. *A. pseudoplatanus* wordt nog als hakhout geplant en *A. plantanoides* ook als sierhout.

Tevens toonde hij een val-soort, waarmede in 't afgeloopen jaar in zijn (kleinen) tuin 21 mol-

muizen (*Arvicola terrestris* L.) werden veroverd. 't Is dezelfde soort, waarmede reeds sedert lang de mollen worden gevangen. Volgens de bevindingen van zijn tuinier moet de val eerst geplaatst worden, wanneer 't dier kort geleden aan 't werk is geweest. Niet langer dan een half uur mag dan gewacht worden met de zaak te inspecteren. Blijft 't slachtoffer er te lang in hangen, dan laten zich de andere ratten niet verschalken. Met dezen val is het, dat hij er bij een gelegenheid in minder dan een uur twee te pakken kreeg, bij een andere (elders) in minder dan een halven dag, vier stuks.

De heer **Sonneville** vertelt, dat hij ingaande op de aanbidding van 'n vogelhandelaar, die levende robijntjes te koop bood, kneuen thuis kreeg. Dit doet den Voorzitter opmerken, dat er in een van de eerste Jaargangen der *Levende Natuur* de geschiedenis wordt verteld van een kruisbek, die als hij harde zaden en pitten kraakt, den inhoud daarvan broederlijk deelt met een robijntje. Ook dit robijntje zal wel een kneu zijn geweest. (Ditzelfde toedeelen van voedsel door 'n kruisbek aan medekooivogels vindt op 't oogenblik plaats in Maastricht en vertelden we in een der laatste afleveringen van ons Maandblad).

Sinds een tiental dagen houden zich in de buurt van 't Natuurh. Museum te Maastricht geregeld 'n paar slechtvalken op (*Falco peregrinus peregrinus* Tunst.). De vogels zitten vaak op 'n radio-antenne hier in de buurt en zijn heelemaal niet schuw.

Den heer **Sonneville**, die in den afgeloopen herfst verscheidene slechtvalken ter praeparatie kreeg toegezonden, is 't opgevallen, dat de exemplaren in de buurt van Bunde bemachtigd, meer witachtig en die van den kant van Gulpen meer donker gekleurd waren.

De heer **Beckers** demonstreert een schelp (*Ostrea hyppodidum*) oorspronkelijk uit 't krijt afkomstig, maar nu in 't diluvium der kanaalgravingen bij Elsloo gevonden. Zij vertoont de merkwaardigheid, dat ze klaarblijkelijk heeft vastgezet op een zeeëgel. Aan den kant, waar ze mee op deze echinide gezeten heeft, is ze afgeplat en deze platte zijde vertoont de indrukken van 't zeeëgelantser. Ook vertoont de schelp kiezelringen.

De heer **Stevens** zag op 't Julianakanaal te Borgharen een Aalscholver, *Phalacrocorax carbo sub-cormoranus*, een in Zuid-Limburg uiterst zeldzame verschijning.

De heer **Kurris** doet een mededeeling over 't samenvloeien van 't water uit de Geleen met dat van de Keutelbeek bij Sittard. Dit wordt genoemd naar een vijver in 't park aldaar. Nu is 't bekend, dat in 't water der Geleenbeek veel phenolen voorkomen. In den vijver bevinden zich echter goudvissen, die absoluut geen hinder ervan ondervinden.

De heer **van Rummelen** vraagt, of 't wel vaststaat, dat er in 't beekwater zooveel phenolen voorkomen. Deze bewering is reeds herhaaldelijk tegengesproken, laatstelijk nog door Dr. Pieters, in een nummer van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer te Heerlen, 1932.

De heer **Nijst** verzoekt 'n kleine rectificatie in

zake 't verslag van de laatste maandel. vergadering. Daarin staat, dat er 4 maanden verlopen waren tusschen 't verschijnen der mieren uit de eieren in zijn kunstnest. Dit moet zijn twee maanden.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de Voorzitter de vergadering.

ÜBER PSEUDOTERMITOXENIA SHIRAKI (ÜBERSETZUNG DES GATTUNGS- UND ARTSCHLÜSSELS) UND GYMNOPTERA VITRIPENNIS MG.

von H. Schmitz S. J.

I.

In den Transactions of the Natural History Society of Formosa Vol XV Nos 79 and 80. August 1925 p. 208—210 hat Dr. Tokuichi Shiraki in einer vorläufigen Mitteilung zwei neue Termitoxeniiden von Formosa beschrieben. Die Arbeit bringt keine Abbildungen und ist ganz in Japanischer Sprache und Schrift abgefasst; sie ist in Europa zudem schwer erhältlich. Wer sich, wie Dr. Franssen und ich, mit dem Studium ostasiatischer Termitoxeniiden befasst, darf sie natürlich nicht unbeachtet lassen, und so ist es uns dann nach manchen vergeblichen Bemühungen gelungen, sie endlich durch Herrn B. Takahashi, Formosa, dem dafür auch an dieser Stelle gedankt sei, zu erlangen. Im Interesse der systematischen Dipterologie sei hier das Wichtigste aus der kurzen Abhandlung mitgeteilt.

Nach einer summarischen Schilderung der Familie Termitoxeniidae p. 209, die nichts Neues enthält und sich fast ganz an Wasmann anlehnt, folgen p. 210 ein Gattungsschlüssel und zwei kurze Artbeschreibungen, die in wörtlicher Übersetzung folgendermassen lauten:

Gattungsschlüssel.

- A. Kiefertaster dünn, mit langer Endborste.
 - a. Arista einfach, mit kurzen und dünnen Haaren besetzt.
 - b. Mundteile lang, die Spitze weit hervortretend. *Termitoxenia* Wasm.
 - bb. Mundteile kurz, die Spitze nicht weit hervortretend. *Odontoxenia* Schmitz.
 - aa. Arista ährenförmig, mit langen und dünnen Haaren besetzt.
 - b. Hinterleibsseiten mit langen bandförmigen Anhängen. *Termitosphaera* Wasm.
 - bb. Hinterleibsseiten ohne bandförmige Anhänge. *Termitomyia* Wasm.
- B. Kiefertaster dick, ohne verlängerte Endborste. Behaarung einfach. Mundteile kurz, nicht stark nach vorne hervortretend. *Pseudotermitoxenia* n.g.

In Formosa vorkommende Arten.

1. Von der Gattung *Termitoxenia* gibt es eine Art, mit langer, säbelartiger, weit vorgestreckter Unterlippe und verlängertem Hinterkopf. Flügel

stabförmig. Am Hinterleib verschiedene Sättel oder wulstartige Bildungen.

Termitoxenia formosana n. sp.

im Nest von *Odontotermes formosanus*.

2. Von der Gattung *Pseudotermitoxenia* gibt es eine Art mit kurzer Unterlippe, die nicht säbelartig ist und nicht weit nach vorne vorragt, welche keinen besonders verlängerten Hinterkopf besitzt. Flügel stabartig. Hinterleib mit sattel- oder wulstartigem Anhang. Maxillartaster lang und dick, am Ende sehr dick, ohne Endborste.

Pseudotermitoxenia nitobei n. sp.

im Nest von *Odontotermes formosanus*.

* * *

Aus dieser Schlüsselbeschreibung geht nicht hervor, wodurch sich die neue *Termitoxenia*-Art von andern Arten dieser Gattung unterscheidet. Dagegen wird man die neue Gattung *Pseudotermitoxenia* leichter wiedererkennen können, da sie offenbar durch ihre Tasterbildung von allen bisher beschriebenen Termitoxeniiden abweicht. Es ist zu wünschen dass der viel zu kurz geratenen vorläufigen Mitteilung die ausführliche Beschreibung recht bald folge.

II.

Als ich Anfang 1925 die Meigensche Type von *Phora vitripennis* = *Gymnoptera vitripennis* untersuchte, war mir noch nicht bekannt, dass es in Europa zwei Arten von *Gymnoptera* gebe, die beide als Larve in Wespennestern leben. Erst einige Jahre später lernte ich beide Arten unterscheiden, wobei für die Weibchen hauptsächlich die Länge und das Abschnittsverhältnis der Randader in Betracht kommt. Zur Entscheidung der Frage, welche von beiden Arten nun die echte *vitripennis* Meigen sei, benutzte ich eine 1925 gelegentlich der Typenuntersuchung gemachte Notiz „Randader lang“ und erklärte demzufolge die Art mit der längeren Randader für die Meigensche *vitripennis*. Bei einem Besuch des Musée National d'histoire naturelle in Paris im verflossenen Juli (1932) habe ich mich durch erneute Typenuntersuchung überzeugen müssen, dass dies ein Irrtum gewesen ist. Ich stelle also hiermit fest, dass meine Beschreibung von *Gymnoptera genitalis* n. sp. (Natuurh. Maandbl. Jg. 16 p. 76) tatsächlich eine Beschreibung der Meigenschen Art *vitripennis* ist. Die andere Art, die ich für *vitripennis* Mg hielt, ist die neue Art, und es ist für sie daher ein neuer Name notwendig. Ich schlage *longicostalis* n. n. dafür vor. Man lese also in meinem Buche „Revision der Phoriden“ S. 125 überall statt *genitalis*: *vitripennis* und statt *vitripennis*: *longicostalis*; ebenso in der Verbreitungstabelle ibid. S. 184. Eine Beschreibung von *G. longicostalis* ist nicht nötig, da sie in der Beschreibung von *vitripennis*, die ich unter dem Synonym *genitalis* l.c. gab, schon enthalten ist. Die Flügelabbildung von *vitripennis* bei Becker 1906 „Die Phoriden“ ist richtig, während Lundbeck in den Diptera Danica vol. VI p. 178 unter dem Namen *vitripennis* tatsächlich den *longicostalis*-Flügel abbildet.